

Todisteiden vastaanottaminen videoneuvottelun avulla - Saksa

Tämän sivun alkukielistä versiota [de](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Voidaanko todisteita vastaanottaa videoneuvottelun välityksellä joko niin, että pyynnön esittänyt tuomioistuin osallistuu videoneuvotteluun omassa jäsenvaltiossaan, tai niin, että pyynnön esittänyt tuomioistuin ottaa todisteet välittömästi vastaan? Jos voidaan, mitä kansallisia menettelyjä tai lainsäädäntöä tällöin sovelletaan?
- 2 Onko asetettu rajoituksia sille, ketä videoneuvottelun välityksellä voidaan kuulla? Voidaanko tällä tavoin kuulla esimerkiksi vain todistajia vai myös muita henkilöitä, kuten asiantuntijoita tai asianosaisia?
- 3 Onko videoneuvottelun välityksellä vastaanotettavien todisteiden tyyppille asetettu joitakin rajoituksia?
- 4 Onko olemassa rajoituksia, jotka koskevat paikkaa, jossa henkilöä voidaan kuulla videoneuvottelun välityksellä? Onko kuulemisen pakko tapahtua tuomioistuimen tiloissa?
- 5 Onko videoneuvottelun välityksellä järjestetyn kuulemisen nauhoittaminen sallittua, ja jos on, ovatko siihen tarvittavat laitteet käytettävissä?
- 6 Millä kielellä kuuleminen on toteutettava, a) kun esitetään 10–12 artiklan mukainen pyyntö ja b) kun todisteet vastaanotetaan välittömästi 17 artiklan mukaisesti?
- 7 Jos tarvitaan tulkkausta, kuka vastaa tulkkauksen järjestämisestä näissä kahdessa erityyppisessä kuulemisessä ja mihin tulkit pitäisi sijoittaa?
- 8 Mitä menettelyjä sovelletaan kuulemisen järjestelyissä ja kuulemisajankohdan ja -paikan tiedoksi antamisessa kuultavalle henkilölle? Paljonko tiedoksiannon ja kuulemisajankohdan välille olisi jätettävä aikaa kuulemisajankohdasta päätettäessä, jotta se olisi riittävä?
- 9 Mitä kuluja videoneuvottelun käytöstä aiheutuu ja miten ne maksetaan?
- 10 Mitä vaatimuksia on mahdollisesti asetettu sen varmistamiseksi, että henkilö, jota pyynnön esittänyt tuomioistuin välittömästi kuulee, on saanut tiedon siitä, että kuuleminen toteutetaan vapaaehtoiselta pohjalta?
- 11 Millä menettelyillä kuultavan henkilön henkilöllisyys varmistetaan?
- 12 Mitä valan vannomiseen liittyviä vaatimuksia sovelletaan ja mitä tietoja pyynnön esittäneeltä tuomioistuimelta tarvitaan, kun valaa edellytetään 17 artiklan mukaisessa todisteiden välittömässä vastaanottamisessa?
- 13 Miten varmistetaan, että videoneuvottelupaikalla on yhteyshenkilö, johon pyynnön esittänyt tuomioistuin voi ottaa yhteyttä, ja että kuulemispäivänä paikalla on henkilö, jonka tehtävänä on käyttää videoneuvottelulaitteita ja huolehtia mahdollisista teknisistä ongelmista?
- 14 Mitä mahdollisia lisätietoja pyynnön esittävältä tuomioistuimelta tarvitaan?

1 Voidaanko todisteita vastaanottaa videoneuvottelun välityksellä joko niin, että pyynnön esittänyt tuomioistuin osallistuu videoneuvotteluun omassa jäsenvaltiossaan, tai niin, että pyynnön esittänyt tuomioistuin ottaa todisteet välittömästi vastaan? Jos voidaan, mitä kansallisia menettelyjä tai lainsäädäntöä tällöin sovelletaan?

Todisteiden vastaanottaminen videoneuvottelutekniikan avulla siviilioikeudellisissa menettelyissä on sallittua hakemuksesta Saksan siviiliprosessilain (*Zivilprozessordnung*, ZPO) 128 a §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan. Kuuleminen on aina välitettävä samanaikaisella kuva- ja ääniyhteydellä oikeussalissa paikkaan, jossa todistajaa, asiantuntijaa tai asianosaista kuullaan. Jos asianosaiselle tai tämän lailliselle edustajalle tai neuvonantajalle on annettu lupa osallistua kuulemiseen toisella paikkakunnalla, kuuleminen on välitettävä samalla lailla myös heidän olinpaikkaansa. Asetuksen (EY) N:o 1206/2001 mukaisesti vastaanotettuun pyyntöön perustuvassa videokuulemisessa siviiliprosessilain 128 a §:ää on sovellettava mahdollisesti tietyin muutoksin, sillä todisteet vastaanottava tuomioistuin ei ole sama kuin asiaa käsittelevä tuomioistuin, jonka kannalta todistajasta saadulla välittömällä vaikutelmalla on merkitystä. Kun kyse on asetuksen 17 artiklan mukaisesta passiivisesta todisteiden

vastaanottamisesta, kaikkiin pyyntöihin todisteiden välittömästi vastaanottamisesta viestintäteknologian välityksellä on periaatteessa suostuttava. Myös siviiliprosessilain 128 a §:n säännöksiä laajempi todisteiden vastaanotto on mahdollista. Pyyntö voidaan evätä ainoastaan asetuksen 17 artiklan 5 kohdassa mainituista syistä. Keskuselin voi kuitenkin asettaa Saksan lainsäädännön mukaisia edellytyksiä, joita noudattaen passiivinen todisteiden vastaanottaminen on toteutettava.

2 Onko asetettu rajoituksia sille, ketä videoneuvottelun välityksellä voidaan kuulla? Voidaanko tällä tavoin kuulla esimerkiksi vain todistajia vai myös muita henkilöitä, kuten asiantuntijoita tai asianosaisia?

Videoneuvottelun välityksellä voidaan kuulla todistajia, asiantuntijoita ja asianosaisia (ZPO:n 128 a §:n 2 momentin 1 kohta).

3 Onko videoneuvottelun välityksellä vastaanotettavien todisteiden tyypille asetettu joitakin rajoituksia?

Siviiliprosessilain mukaan videoneuvottelun välityksellä voidaan vastaanottaa todisteita kuulemalla todistajia, asiantuntijoita tai asianosaisia (ZPO:n 128 a §:n 2 momentti). Muiden todisteiden (asiakirjat, katselmuksset) vastaanottaminen videoneuvottelun välityksellä ei ole sallittua.

4 Onko olemassa rajoituksia, jotka koskevat paikkaa, jossa henkilöä voidaan kuulla videoneuvottelun välityksellä? Onko kuulemisen pakko tapahtua tuomioistuimen tiloissa?

Laissa ei ole määritetty paikkaa, johon kuultavan henkilön on tultava. Siviiliprosessilain mukaan paikan, josta on videoyhteys oikeussaliin, on kuitenkin sijaittava Saksan alueella.

5 Onko videoneuvottelun välityksellä järjestetyn kuulemisen nauhoittaminen sallittua, ja jos on, ovatko siihen tarvittavat laitteet käytettävissä?

Siviiliprosessilain 128 a §:n 3 momentin 1 kohdassa ei säädetä videoneuvottelun nauhoittamisesta. Nauhoittaminen on kuitenkin sallittua vastaanotettaessa todisteita 17 artiklan mukaisen passiivisen oikeusavun yhteydessä.

6 Millä kielellä kuuleminen on toteutettava, a) kun esitetään 10–12 artiklan mukainen pyyntö ja b) kun todisteet vastaanotetaan välittömästi 17 artiklan mukaisesti?

a) Asetuksen 10–12 artiklan mukaisten pyyntöjen tapauksessa kuuleminen tapahtuu aina saksan kielellä. Jos menettelyyn osallistuu saksaa taitamattomia henkilöitä, on käytettävä tulkkauspalveluja. Tulkin käytöstä voidaan luopua, jos kaikki asianosaiset osaavat kyseistä vierasta kieltä.

b) Tässä tilanteessa on kyse ns. passiivisesta oikeusavusta, joten pyynnön esittänyt tuomioistuin päättää, mitä kieltä kuulemisessa käytetään. Hyväksyessään pyynnön 17 artiklan 4 kohdan mukaisesti keskuselin voi kuitenkin asettaa välittömälle todisteiden vastaanottamiselle ehtoja, jotka liittyvät esim. menettelyssä tai kuulemisessa käytettävään kieleen.

7 Jos tarvitaan tulkkausta, kuka vastaa tulkkauksen järjestämisestä näissä kahdessa erityyppisessä kuulemisessa ja mihin tulkit pitäisi sijoittaa?

Aktiivisen oikeusavun tapauksessa oikeusapua antava saksalainen tuomioistuin vastaa menettelystä ja todisteiden vastaanottamisesta. Todisteiden vastaanottamisessa saksalaisessa tuomioistuimessa on käytettävä tulkkia, jos joku asianosaisista ei hallitse saksan kieltä. Asianosaisten riittävä saksan kielen taito varmistetaan viran puolesta. Tuomioistuin voi periaatteessa valita tulkin vapaasti. Kun kyse on asetuksen 17 artiklan mukaisesta passiivisesta todisteiden vastaanottamisesta, pyynnön esittänyt tuomioistuin määrittää tulkkaustarpeen ja valitsee tulkin. Asetuksen 17 artiklan 4 kohdan mukaan keskuselin voi asettaa pyynnön hyväksymiselle eräitä ehtoja, kuten tulkkauksen saatavuuden. Keskuselin voi näiden ehtojen yhteydessä myös määrätä, että kuuleminen tapahtuu saksan kielellä.

8 Mitä menettelyjä sovelletaan kuulemisen järjestelyissä ja kuulemisajankohdan ja -paikan tiedoksi antamisessa kuultavalle henkilölle? Paljonko tiedoksiannon ja kuulemisajankohdan välille olisi jätettävä aikaa kuulemisajankohdasta päätettäessä, jotta se olisi riittävä?

Kun kyse on aktiivisesta todisteiden vastaanottamisesta, pyynnön vastaanottaneen tuomioistuimen kanslia kutsuu todistajat ja asiantuntijat kuultaviksi vapaamuotoisella kutsulla, ellei tuomioistuin päättää turvautua haasteeseen. Jos tuomioistuin päättää kuulemisen toteuttamisesta videoneuvottelun välityksellä, henkilöt, joiden lausunnot lähetetään videoneuvottelussa, on kutsuttava paikkaan, josta lähetys tapahtuu. Kutsussa on täsmennettävä asianosaiset, kuulemisen aihe, kuulemisajankohta ja seuraamukset, joita kutsun laiminlyönnistä aiheutuu. Lisäksi kutsussa on oltava täsmälliset tiedot kuulemispaikasta ja ajankohdasta. Laissa ei säädetä erityistä määräaikaa kutsun esittämiselle.

Pyynnön esittänyt tuomioistuin ilmoittaa kuultavalle henkilölle asetuksen 17 artiklan mukaisesti kuulemisen paikan ja ajankohdan. Ne määräytyvät tosin yleensä Saksan tuomioistuinten tilanteen mukaan (missä laitteet ovat saatavilla ja milloin niitä voidaan käyttää). Tästä syystä tarvitaan periaatteessa keskuselimen hyväksyntä kuulemispaikan ja ajankohdan lukkoon lyömiseksi. Vaikka varsinaista määräaikaa ei ole, valtioiden rajat ylittävissä asioissa on otettava huomioon hitaampi postinkulku.

Videoneuvottelujen järjestämiseen ei sovelleta mitään erityistä menettelyä. Yleensä keskuselin nimeää yhteyshenkilön tuomioistuimessa, jossa videoneuvottelu on tarkoitus järjestää. Yhteyshenkilö voi vastata käytännön kysymyksiin.

9 Mitä kuluja videoneuvottelun käytöstä aiheutuu ja miten ne maksetaan?

Videoneuvottelutekniikan käytöstä aiheutuu laitteiden hankinta-, ylläpito- ja käyttökuluja. Näitä kuluja ei voida veloittaa siviiliprosessin asianosaisilta. Lisäksi videoneuvottelutekniikan käyttö aiheuttaa televiestintäkuluja. Pyynnön vastaanottanut tuomioistuin voi kuitenkin vaatia korvausta televiestintäkuluista asetuksen 10 artiklan 4 kohdan ja 18 artiklan 2 kohdan nojalla.

10 Mitä vaatimuksia on mahdollisesti asetettu sen varmistamiseksi, että henkilö, jota pyynnön esittänyt tuomioistuin välittömästi kuulee, on saanut tiedon siitä, että kuuleminen toteutetaan vapaaehtoiselta pohjalta?

Pyynnön esittäneen tuomioistuimen on yksityisoikeudellisia asioita koskevan oikeusapuasetuksen (*Rechtshilfeordnung für Zivilsachen*, ZRHO) 64 §:n 2 momentin mukaisesti ilmoitettava kuultavalle henkilölle, että kuuleminen toteutetaan vapaaehtoiselta pohjalta.

11 Millä menettelyillä kuultavan henkilön henkilöllisyys varmistetaan?

Jos kuultavan henkilön henkilöllisyydestä on epäilyjä, tuomioistuimen tehtävänä on varmistaa kuultavan henkilöllisyys menettelyn kaikissa vaiheissa.

12 Mitä valan vannomiseen liittyviä vaatimuksia sovelletaan ja mitä tietoja pyynnön esittäneeltä tuomioistuimelta tarvitaan, kun valaa edellytetään 17 artiklan mukaisessa todisteiden välittömässä vastaanottamisessa?

Jos saksalaista tuomioistuinta pyydetään käyttämään videoyhteyttä todisteiden passiivisen vastaanottamisen tapauksessa, todistajanlausunnon antaminen – samoin kuin todistajanvalan vannominen – tapahtuu pyynnön esittäneen tuomioistuimen prosessilainsäädännön mukaisesti. Koska kuultavana olevan henkilön yhteistyö todistajanlausunnon antamisessa samoin kuin todistajanvalan vannominen perustuu vapaaehtoisuuteen (mistä on kerrottava hänelle), pyynnön vastaanottanut valtio ei voi asettaa valan vannomiselle lisäedellytyksiä. Keskuselimen on joka tapauksessa varmistettava, että jos kuultavaa henkilöä on Saksan lain nojalla kielletty todistamasta tai tulemasta kuulluksi, tätä kieltoa noudatetaan. Tämä koskee mm. saksalaisen virkamiehen kuulemista ilman hänen työnantajanaan olevalta viranomaiselta ennakoon saatua lupaa tai lääkärin kuulemista ilman vapautusta vaitiolovelvollisuudesta.

Asianomainen keskuselin määrittää, onko valan vannominen mahdollista ja mitä tietoja pyynnön esittäneeltä tuomioistuimelta edellytetään. Hyväksyessään pyynnön keskuselimen on varmistettava, että kuultava henkilö ei ole lausuntokiellossa. Tästä syystä keskuselintä voidaan mm. pyytää ilmoittamaan, missä olosuhteissa kyseinen henkilö on saanut tietonsa. Saksan lainsäädännössä säädetään esimerkiksi, että saksalaista valtion virkamiestä voidaan kuulla vain hänen työnantajanaan olevan viranomaisen ennakolta antamalla luvalla.

13 Miten varmistetaan, että videoneuvottelupaikalla on yhteyshenkilö, johon pyynnön esittänyt tuomioistuin voi ottaa yhteyttä, ja että kuulemispäivänä paikalla on henkilö, jonka tehtävänä on käyttää videoneuvottelulaitteita ja huolehtia mahdollisista teknisistä ongelmista?

Tuomioistuinjärjestelmä on organisoitu osavaltioittain ja kuuluu kunkin osavaltion oikeushallintoviranomaisten vastuun piiriin. Tämä merkitsee, että tähän kysymykseen ei ole koko liittovaltiossa sovellettavia vakiosääntöjä. Käytännössä menettelyä koskevat säännöt laatii sen osavaltion ylioikeus (*Oberlandesgericht*), jonka tuomiopiiriin pyynnön vastaanottanut tuomioistuin kuuluu.

14 Mitä mahdollisia lisätietoja pyynnön esittävältä tuomioistuimelta tarvitaan?

Ulkomailta esitetyt todisteiden vastaanottamista koskevat pyynnöt ja asetuksen (EY) N:o 1206/2001 mukaiset ilmoitukset on laadittava saksan kielellä tai niiden liitteenä on toimitettava saksankieliset käännökset (ZPO 1075 §).

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteyshenkilöt. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 01/06/2017